

نقش سبک‌های هویتی و عشق‌ورزی در پیش‌بینی رضایت زناشویی

The Role of Love and Identity Styles in the Prediction of Marital Satisfaction

Masoume Shokrollahzade

Yaser Madani

معصومه شکرالله زاده *

یاسر مدنی **

Abstract

Marital satisfaction is one of the most important indicators of life satisfaction in couples, and a higher level of marital satisfaction is related to a better family functioning. Therefore, the goal of this study was to predict marital satisfaction in women based on their identity and love styles. The method of research was correlational. The statistical population included all women working as a teacher in Tehran schools. Based on the Cochran's formula and using a cluster sampling method, a total of 320 individuals working in the districts 1, 7, 11, and 13 of Tehran were selected as the study sample. The study data were collected using the Identity Style Inventory (ISI), the Sternberg's Love Scale, and the Marital Satisfaction Inventory (MSI). Pearson correlation coefficient and linear regression analysis were used to analyze the data. The data analyses indicated a positive and significant ($P < 0.001$) relationship of identity commitment and commitment love style with marital satisfaction, and that these variables could significantly predict marital satisfaction. In addition, diffuse-avoidant identity style negatively predicted marital satisfaction. It can be concluded that identity integration and commitment love style in women significantly affects their marital satisfaction. Therefore, more attention should be placed on these variables in family enrichment programs and couples therapy sessions.

Keywords: *identity style, love style, marital satisfaction*

چکیده

رضایت زناشویی از مهم‌ترین شاخص‌های رضایت از زندگی همسران و برخورداری از سطوح بالای آن عاملی مؤثر در عملکرد بهتر خانواده است. از این رو پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های هویتی و سبک‌های عشق‌ورزی زنان انجام گرفته است. طرح پژوهش از نوع همبستگی است، جامعه آماری پژوهش شامل کلیه زنان معلم شهر تهران بود که ۳۲۰ نفر از آن‌ها که در مناطق ۱، ۷، ۱۱، ۱۳ و تهران شاغل بودند به‌واسطه استفاده از فرمول کوکران با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. داده‌های پژوهش با استفاده از سیاهه سبک‌های هویت برزنسکی، مقیاس سبک‌های عشق‌ورزی استرنبرگ و پرسشنامه رضایت زناشویی اریچ گردآوری شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی بکار گرفته شد. تحلیل یافته‌ها نشان داد که رابطه میان مؤلفه هویت اطلاعاتی و سبک عشق‌ورزی تعهد با رضایت زناشویی مستقیم و معنی‌دار است ($P < 0.001$) و می‌تواند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کند، بعلاوه سبک هویتی پراکنده/اجتنابی می‌تواند به شکل منفی و معنی‌دار ($P < 0.001$) رضایت زناشویی را پیش‌بینی کند. در نتیجه می‌توان گفت که انسجام هویتی، و سبک عشق‌ورزی تعهد زنان در رضایت زناشویی آن‌ها مؤثر است، پس بهتر است در برنامه‌های معطوف به غنی‌سازی خانواده و جلسات زوج درمانی لحاظ شوند.

واژگان کلیدی: *سبک‌های هویتی، سبک‌های عشق‌ورزی، رضایت زناشویی*

مقدمه

خانواده زیربنای رشد فرهنگ و تمدن انسان یا انحطاط و سقوط آن است. خانواده موفق خانواده‌ای است که اعضای آن افزون بر گفتگوی صمیمانه و همدلی به یکدیگر مهر می‌ورزند، هرکدام در اندیشه سلامت و سعادت دیگری هستند و برای رشد و تعالی یکدیگر در تلاش‌اند. رضایت از زندگی زناشویی هر یک از همسران به‌منزله رضایت آنها از خانواده قلمداد شده و رضایت از خانواده تسهیل‌گر رضایت از زندگی است که پیامد آن رشد و تعالی و پیشرفت‌های مادی و معنوی جامعه خواهد بود. رضایت زناشویی حالتی است که همسران در آن از ازدواج با یکدیگر احساس شادی و کامیابی می‌کنند. این حالت متأثر از درک متقابل زن و شوهر از رفتار و ویژگی‌های یکدیگر، نگرش آن‌ها به نقش مرادفات در زندگی زناشویی، نحوه حل تعارض‌ها و رویارویی با کشاکش‌ها، میزان رضایت از اداره مالی خانواده، اوقات فراغت، روابط جنسی و عاطفی، اعتقادات مذهبی، توافق درباره داشتن فرزند و درک واقع‌گرایانه از تأثیر فرزندان در روابط زناشویی ایجاد می‌گردد (ایمانی، ۱۳۹۰؛ ادلتی و ردزون، ۲۰۱۰؛ منگلی، رضانی و منگلی، ۲۰۰۹).

هویت از مؤلفه‌های حائز اهمیت است که با رضایت زناشویی همسران همبسته است. در پژوهش‌های مربوط به شخصیت انسان، هویت جنبه‌ای اساسی و درونی است که به کمک آن فرد با گذشته خود ارتباط یافته در زندگی احساس تداوم و یکپارچگی می‌کند. هویت‌یابی در دوران نوجوانی به‌موازات رشد بدنی، شناختی، اجتماعی و عاطفی اهمیت خاصی می‌یابد. شکل‌گیری هویت ترکیبی از مهارت‌ها، جهان‌بینی و همانندسازی‌های دوران کودکی است که به‌صورت یک کل کم‌وبیش منسجم، پیوسته و منحصر به فرد درمی‌آید که برای فرد، تکلیفی به‌طور کامل دشوار و اضطراب‌زاست. افرادی که به هویت قوی دست می‌یابند، برای رویارویی با مسائل بزرگ‌سالی آماده می‌شوند و افرادی که نمی‌توانند به چنین هویتی دست یابند، بحران هویت را تجربه می‌کنند، چنین افرادی نمی‌دانند به کجا تعلق دارند یا می‌خواهند به کجا بروند. در نتیجه ممکن است از مسیر بهنجار، تحصیل، شغل و ازدواج کناره‌گیری نمایند. انواع سبک‌های هویتی عبارت‌اند از: اطلاعاتی، هنجاری و پراکنده-اجتنابی^۲. افراد دارای سبک هویت اطلاعاتی به‌طور فعال اطلاعات مربوط به خویش را جستجو می‌کنند، ارزیابی می‌نمایند و مورد استفاده قرار می‌دهند، افراد دارای سبک هنجاری به پرسش‌های هویت و موقعیت‌های تصمیم‌گیری با پیروی از تجویزها و انتظارات افراد مهم پاسخ می‌دهند، افراد دارای سبک پراکنده-اجتنابی از رویارویی با مسائلی و تصمیم‌های شخصی بیزارند. اگر این افراد زیاد معطل بمانند و با تعلل رویارو شوند واکنش‌های رفتاری نشان می‌دهند و با خواسته‌ها و مشوق‌های موقعیتی مهار می‌شوند (حسینی، ۱۳۹۲؛ کرمی، سروقد و بقولی، ۱۳۹۴؛ صبحی، قراملکی و شفقتی، ۱۳۹۵؛ برزونسکی^۳، ۲۰۱۱).

1. Edalati & Redzuan

2. informational, normative, and diffuse-avoidant

3. Bersonsky

یکی از مهم‌ترین روابطی که انسان‌ها در طول زندگی خود برقرار می‌سازند و انتظار دارند که نیاز روانی آن‌ها را، دوست داشتن و دوست داشته شدن را تأمین کند عشق است. عشق فریبنده‌ترین هیجان آدمی است به این دلیل که بسیار پیچیده است. شاعران، ترانه‌سرایان، فیلسوفان و دانشمندان همگی کوشیده‌اند این حالت راز آمیز را توصیف کنند ولی هیچ‌یک به‌طور کامل موفق به این کار نشده‌اند. با این‌همه، برخی معتقدند که انگارهٔ عشق رمانتیک هنوز پابرجاست و همه در جستجوی همسری هستند که به تصور آنان، آرمان رمانتیک را تحقق بخشد. عشق و محبت از کیفیتی برخوردار است که می‌تواند بسیاری از تنش‌های میان زوجین را محو نموده، بر خودمحموری‌ها سرپوش بگذارد. سبک‌های عشق‌ورزی اشاره به این امر دارد که چگونه افراد عشق را تعریف می‌کنند یا عشق‌ورزی می‌کنند (صادقی، احمدی و بهرامی، ۱۳۹۱؛ کاکیل، ۱۳۸۶؛ نتو^۱، ۲۰۰۷).

یکی از نظریات مهم در خصوص عشق، نظریه استرنبرگ (۱۹۸۶) است. وی یک نظریه سه وجهی را ارائه داده است که شامل (۱) صمیمانه: این جز مشتمل بر خود افشایی، شراکت، درک متقابل و حمایت هیجانی است که گرمی و اعتماد را در یک رابطه مهم ایجاد می‌کند، (۲) شورآمیز: این جز مشتمل بر کشش بدنی، تمایل جنسی و برانگیختگی فیزیولوژیکی است، (۳) تصمیم و تعهد: این جز مشتمل بر تصمیم کوتاه‌مدتی است که یک نفر عاشق فردی شده است و تعهد بلندمدتی برای حفظ این عشق و عاشق ماندن آن فرد دارد (محمودی، گلشنی و نوروزیان، ۱۳۹۲). با توجه به مبانی نظری پژوهش ازدواج موفق باعث رضای بسیاری از نیازهای بدنی و روانی افراد می‌شود و در صورت شکست، زن و شوهر به‌ویژه فرزندان آن‌ها با ضربهٔ روانی شدید روبرو می‌شوند. یکی از جوانب بسیار مهم یک نظام زناشویی رضایتی است که همسران تجربه می‌کنند، از این‌رو بررسی رضایت زناشویی و عواملی که به رضایت زناشویی منجر می‌شوند و دوام و بقای پیوندهای زناشویی را باعث می‌شود از ارزش به‌سزایی برخوردار است. به همین ترتیب شناخت انواع روش‌های آموزش کارآمد جهت افزایش رضایتمندی زناشویی می‌تواند گامی مهم در جهت توانمندسازی خانواده باشد و این در حالی است که در تهران میزان طلاق‌ها نسبتاً زیاد است و همچنین به نظر می‌رسد که رو به افزایش می‌باشد، همچنین با توجه به پیشینهٔ محدود این پژوهش به نظر می‌رسد در این زمینه خلاء قابل توجهی وجود دارد. بر همین اساس پرسش پژوهش حاضر این است که آیا سبک‌های هویت و سبک‌های عشق‌ورزی رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند؟

روش

پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش مشتمل بر تمامی زنان معلم متأهل شهر تهران بود؛ تعداد نمونه لازم توسط بکارگیری فرمول کوکران ۳۲۰ نفر برآورد شد که از میان مناطق محل اشتغال افراد گروه نمونه (مناطق ۱، ۷، ۱۱، ۱۳) با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. دامنه سنی شرکت‌کنندگان ۲۵-۵۳ سال

^۱. Neto

بود، میزان تحصیلات آنها حداقل کارشناسی بود، سابقه طلاق نداشتند و حداکثر فاصله سنی بین سن افراد نمونه با سن همسرانشان هفت سال بود. ملاک ورود به پژوهش حداقل دو سال سابقه ازدواج، و ملاک خروج از پژوهش سابقه طلاق بود.

ابزارها

سیاهه سبک هویت^۱: این سیاهه به منظور ارزیابی جهت‌گیری هویت افراد توسط برزونسکی در سال ۱۹۸۹ ساخته شد و در سال ۱۹۹۲ مورد تجدیدنظر قرار گرفت. این سیاهه یک ابزار خودگزارشی ۴۰ ماه‌ای است که مشتمل بر سه خرده‌مقیاس اطلاعاتی، هنجاری، پراکنده/اجتنابی برای شناسایی سبک‌های هویتی و یک خرده‌مقیاس افزوده با عنوان تعهد است؛ که ۱۱ ماده آن مربوط به مقیاس اطلاعاتی (۲-۵-۶-۱۶-۱۸-۲۵-۲۶-۳۰-۳۳-۳۷)؛ ۹ ماده آن مربوط به مقیاس هنجاری (۴-۱۰-۱۹-۲۱-۲۳-۲۸-۳۲-۳۴-۴۰)؛ ۱۰ ماده مربوط به مقیاس پراکنده-اجتنابی (۳-۸-۱۳-۱۷-۲۴-۲۷-۲۹-۳۱-۳۶-۳۸) و ۱۰ ماده دیگر (۱-۷-۹-۱۱-۱۲-۱۴-۱۵-۲۰-۲۲-۳۹) مربوط به مقیاس تعهد است، پاسخ به ماده‌ها به شکل طیف لیکرت ۵ درجه‌ای است که شامل کاملاً مخالف = ۱ تا کاملاً موافق = ۵ می‌باشد. غضنفری (۱۳۸۳) پس از هنجاریابی سیاهه مذکور پایایی و روایی آن را قابل قبول گزارش داده و در نمونه ایرانی دیگر حسینی (۱۳۹۲) آلفای کرونباخ پرسشنامه را ۰/۸۷ گزارش داده است.

مقیاس عشق استرنبرگ^۲: این مقیاس توسط رابرت استرنبرگ در سال ۱۹۸۶ تهیه شده است و دارای ۴۵ سؤال است که سه سبک عشق صمیمانه، شورآمیز و متعهدانه را می‌سنجد. ۱۵ عبارت اول (۱-۱۵) سبک صمیمانه؛ ۱۵ عبارت میانی (۱۶-۳۰) سبک شورآمیز و ۱۵ عبارت آخر (۳۱-۴۵) سبک تعهد را می‌سنجند. در پاسخ به آن از یک مقیاس ۹ درجه‌ای استفاده شده است. پس از مشخص شدن این که فرد در هر خرده مقیاس نمره ضعیف یا قوی به دست آورده است. سبک عاشقانه او مشخص می‌شود. آلفای کرونباخ مقیاس ۰/۹۰ گزارش شده و برای محاسبه روایی آن از روش تحلیل همبستگی متقابل استفاده شده است. نتایج برای صمیمانه و تعهد ۰/۷۳، و برای شورآمیز، ۰/۷۱ گزارش شد (پاتو، ۱۳۸۱). در نمونه ایرانی محمودی، گلشنی و نوروزیان (۱۳۹۲) آلفای کرونباخ برای صمیمانه ۰/۹۳، شورآمیز ۰/۹۵، تعهد ۰/۹۶ و کل پرسشنامه را ۰/۹۵ گزارش داده‌اند.

پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ^۳: السن (۱۹۹۵) این پرسشنامه را برای ارزیابی رضایت زناشویی بکاربرده و معتقد است که این مقیاس به تغییراتی مربوط است که در طول دوره حیات آدمی رخ می‌دهد و به تغییراتی نیز که در خانواده به وجود می‌آید حساس است. پرسشنامه دارای ۱۱۵ ماده است که به روش طیف لیکرت ۵ درجه‌ای به آن پاسخ داده می‌شود (ارجمندنیا و پوریان، ۱۳۹۵). کریمی (۱۳۹۰) پایایی پرسشنامه را ۰/۹۱ گزارش داده است.

1. Identity Style Inventory (ISI)

2. Sternberg love scale

3. Enrich marital satisfaction questionnaire

روش اجرا

در ابتدا برای کسب اطلاعات به سایت‌های مختلف از جمله پایگاه جهاد دانشگاهی، بانک اطلاعات نشریات کشور و پرتال علوم انسانی مراجعه شد. پس از جمع‌آوری مبانی نظری پژوهش، برای کسب مجوزهای لازم به اداره آموزش و پرورش مناطق انتخاب شده و پس از کسب مجوزها به مدارس مراجعه شد؛ ابزارهای پژوهش در داخل مدارس به معلم‌های انتخاب شده تحویل داده شد. از معلم‌ها تقاضا شد تا آنها را به مدیر مدارس تحویل دهند و پس از پایان مهلت مقرر، پژوهشگر به مدارس مراجعه و ابزارها را تحویل گرفت. سپس داده‌ها به کمک برنامه آماری SPSS 19 و با استفاده از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی مورد تحلیل قرار گرفت. برای رعایت اصول اخلاقی پرسشنامه‌ها بدون اسم بودند و برای افراد توضیح داده شد که می‌توانند از کدهای مخصوص برای خود استفاده کنند، تا در صورت تمایل از نتایج ارزیابی آگاه گردند.

یافته‌ها

در جدول شماره ۱، میانگین و انحراف استاندارد نمرات متغیرهای پژوهش قابل مشاهده است.

جدول ۱

میانگین و انحراف استاندارد نمرات در متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد
رضایت زناشویی	۶۸/۷۴	۹/۶۶
سبک عشق‌ورزی تعهد	۸۳/۲۲	۱۴/۰۱
سبک عشق‌ورزی صمیمانه	۵۷/۸۶	۹/۴۲
سبک عشق‌ورزی شورآمیز	۵۱/۴۲	۱۱/۰۳
سبک هویتی اطلاعاتی	۳۳/۴۱	۵/۷۷
سبک هویتی هنجاری	۳۱/۱۳	۵/۲۶
سبک هویتی پراکنده-اجتنابی	۲۵/۸۰	۶/۳۵

با توجه به جدول شماره ۲، از میان سبک‌های عشق‌ورزی فقط سبک عشق‌ورزی تعهد با رضایت زناشویی دارای همبستگی مستقیم است؛ این همبستگی در سطح $p < 0/001$ معنی‌دار است. بعلاوه، از میان سبک‌های هویت، میان سبک هویت اطلاعاتی با رضایت زناشویی دارای رابطه مستقیم برقرار است، اما رابطه سبک پراکنده-اجتنابی با رضایت زناشویی معکوس است؛ این روابط در سطح $p < 0/001$ معنی‌دار است. بعلاوه، سبک هنجاری با رضایت زناشویی دارای ضریب همبستگی $0/12$ است که در سطح $p < 0/005$ معنی‌دار است.

جدول ۲

ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	رضایت زناشویی
سبک عشق‌ورزی تعهد	۰/۶۸*
سبک عشق‌ورزی صمیمانه	۰/۰۵
سبک عشق‌ورزی شورآمیز	۰/۰۱
سبک هویتی اطلاعاتی	۰/۵۱*
سبک هویتی هنجاری	۰/۱۲**
سبک هویتی پراکنده-اجتنابی	-۰/۴۹*

** $P < ۰/۰۵$ * $P < ۰/۰۱$

برای تعیین نقش متغیرهای پیش‌بین در پیش‌بینی متغیر ملاک (رضایت زناشویی) از تحلیل رگرسیون خطی استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد که مدل استفاده شده با $F = ۹۱/۵۱$ در سطح $p < ۰/۰۰۱$ معنی دار است و سبک‌های عشق‌ورزی می‌توانند با ضریب تعیین ۰/۴۶ رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند.

جدول ۳

نتایج تحلیل رگرسیون برای تعیین نقش سبک‌های عشق‌ورزی در پیش‌بینی رضایت زناشویی

منابع تغییر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	R ²
رگرسیون	۱۳۸۳۷/۵۴	۳	۴۶۱/۵۱	۹۱/۵۱	۰/۴۶*
باقیمانده	۱۵۹۲۷/۳۳	۳۱۶	۵۰/۴۰		
کل	۲۹۷۴۶/۸۷	۳۱۹			

** $P < ۰/۰۵$ * $P < ۰/۰۱$

همچنین برای تعیین نقش سبک‌های هویت در پیش‌بینی رضایت زناشویی از تحلیل رگرسیون خطی (لینر مدل) استفاده شد. نتایج نشان داد که مدل استفاده شده با $F = ۴۸/۱۷$ در سطح $p < ۰/۰۰۱$ معنی دار است و سبک‌های هویت قادرند با ضریب تعیین ۰/۳۱ رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند. یعنی سبک‌های هویت و رضایت زناشویی ۰/۳۱ پراکنش مشترک دارند.

جدول ۴

نتایج تحلیل رگرسیون برای تعیین نقش سبک‌های هویت در پیش‌بینی رضایت زناشویی

منابع تغییر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	R ²
-------------	---------------	------------	-----------------	---	----------------

رگرسیون	۳۳۳/۳۱۳	۳	۲۵/۶۳	۴۸/۱۷	* ۰/۳۱
باقی مانده	۱۴۵۹/۳۵	۳۱۶	۶/۳۷		
کل	۱۷۹۲/۶۶	۳۱۹			

** P<۰/۰۵ * P<۰/۰۱

برای مشخص کردن مقدار ضریب رگرسیونی برای توانایی پیش‌بینی رضایت زناشویی توسط سبک‌های عشق‌ورزی و سبک‌های هویت از تحلیل رگرسیون استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد که از بین سبک‌های عشق‌ورزی فقط سبک عشق‌ورزی تعهد قادر است با ضریب بتای ۰/۶۸ رضایت زناشویی را به شکل مثبت پیش‌بینی کند. همچنین سبک هویت اطلاعاتی قادر است با ضریب بتای ۰/۳۵ به شکل مثبت و سبک هویتی پراکنده- اجتنابی قادر است با ضریب بتای ۰/۲۵- به شکل منفی رضایت زناشویی را پیش‌بینی کند.

جدول ۴

ضرایب رگرسیونی برای پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های عشق‌ورزی و هویت

متغیر	B	خطای استاندارد	β	t
سبک عشق‌ورزی صمیمانه	۰/۱۵	۰/۴	۰/۰۱	۰/۳۴
سبک عشق‌ورزی شورآمیز	۰/۱۲	۰/۰۳	۰/۰۱	۰/۳۲
سبک عشق‌ورزی تعهد	۰/۴۶	۰/۰۲	* ۰/۶۸	۱۶/۵۱
سبک هویتی اطلاعاتی	۰/۵۸	۰/۱۰	* ۰/۳۵	۵/۸۵
سبک هویتی هنجاری	۰/۱۲	۰/۰۸	۰/۰۶	۱/۴۳
سبک هویتی پراکنده-اجتنابی	-۰/۳۸	۰/۰۹	* -۰/۲۵	۴/۲۲

** P<۰/۰۵ * P<۰/۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش سبک‌های هویتی و سبک‌های عشق‌ورزی در پیش‌بینی رضایت زناشویی انجام شد. نتایج نشان داد که سبک هویت اطلاعاتی با رضایت زناشویی رابطه مثبت دارد و همچنین سبک هویتی پراکنده- اجتنابی با رضایت زناشویی رابطه منفی دارد و قادر است به شکل منفی رضایت زناشویی را پیش‌بینی کند. این یافته با نتایج پژوهش‌های کرمی (۱۳۹۴) در زمینه ارتباط سبک هویتی تعهد و رضایت زناشویی، حسینی (۱۳۹۲)، در مورد ارتباط سبک‌های هویتی و رضایت زناشویی، فورمن و همکاران (۲۰۱۲) در راستای ارتباط بین سبک‌های عشق‌ورزی و رضایت زناشویی و فولک و همکاران (۲۰۱۲) در ارتباط بین سبک‌های عشق‌ورزی و رضایت زناشویی در یک راستا است. در تبیین معنی‌دار بودن رابطه میان سبک‌های هویت و رضایت زناشویی می‌توان گفت که افراد دارای سبک هویت اطلاعاتی، روابط پایدار و عقلانی در زندگی برقرار می‌کنند، دارای باورهای مشخص و هدف معین در زندگی هستند، کم‌تر در روابط اجتماعی دچار بی‌ثباتی می‌شوند و بیشتر

احساس راحتی می‌کنند، بنابراین رضایت زناشویی خود را در سطح بالاتری نسبت به افراد دارای دیگر سبک‌های هویت حفظ می‌کنند.

اما در تبیین این یافته که سبک هویت پراکنده-اجتنابی ارتباط معکوس و معنی‌دار با رضایت زناشویی دارد می‌توان گفت افراد با سبک هویت پراکنده قادر به برقراری روابط قابل‌اعتماد با جامعه نیستند، باورها و اهداف مشخصی ندارند، و در زندگی و در موقعیت‌های تنش‌زا و تعارض برانگیز، قادر به حفظ تعادل روحی خود نیستند و دچار آشفتگی و اضطراب می‌شوند، و این عوامل موجب می‌شود رضایت زناشویی این افراد کاسته شود. همچنین عبدی زرين و همکاران (۱۳۸۹) به این نتیجه رسیدند که سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری با بهزیستی روانی (رواندرستی) همبستگی مثبت معنی‌دار دارد و میان سبک هویت پراکنده-اجتنابی با رواندرستی رابطه معکوس معنی‌دار وجود دارد. درحالی‌که رابطه میان سبک هویت اطلاعاتی با رواندرستی مثبت و رابطه بین سبک پراکنده-اجتنابی با رواندرستی منفی است، رابطه میان سبک هویت هنجاری و رواندرستی مرز مشخص و روشنی ندارد (شکری و همکاران، ۱۳۸۶). در پژوهشی که غفار زاده با هدف بررسی رابطه میان سبک‌های هویت با سلامت روانی بر روی ۱۰۰ نفر از دانشجویان دختر انجام داده است به این نتیجه رسیده که از بین مؤلفه‌های سبک‌های هویت، تنها سبک هویت اطلاعاتی با سلامت عمومی رابطه معنی‌دار داشت و پیش‌بینی کننده معنی‌دار برای سلامت بدنی و اختلال در عملکرد اجتماعی بود (غفار زاده، ۱۳۸۹).

همچنین نتایج پژوهش نشان داد که سبک عشق‌ورزی تعهد به شکل مثبت رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کند. این یافته با نتایج پژوهش‌های دیگر (پلگو، ۲۰۱۲؛ سپهران آذر و همکاران، ۱۳۹۵؛ حافظ و محمودی، ۱۳۹۴؛ و پهلوان‌زاده، ۱۳۹۳) در یک راستا است. همچنین نتایج پژوهش تقی یار و پهلوان‌زاده (۱۳۹۳) با عنوان بررسی رابطه اطلاعاتی زناشویی و سبک‌های عشق‌ورزی با صمیمانه زناشویی نشان داد که نشان داد که بین اطلاعاتی زناشویی و سبک‌های عشق‌ورزی واقع‌گرایانه، فداکارانه و رمانتیک با صمیمانه زناشویی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد همچنین نتایج نشان داد اطلاعاتی زناشویی نمی‌تواند صمیمانه زناشویی را تبیین نماید. در تبیین این یافته می‌توان گفت که در تبیین توانایی پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس سبک عشق‌ورزی اطلاعاتی می‌توان گفت، زوجینی که سبک عشق‌ورزی اطلاعاتی دارند، رابطه‌ای که در آن هر سه جزء صمیمانه، شورانگیز و تعهد به تناسب وجود دارد و نشان‌دهنده رابطه آرمانی است. در این حالت فرد همسر خود را به‌عنوان یک انسان دوست دارد و به او احترام می‌گذارد، به او متعهد است از طریق برقراری ارتباط درست با او احساس نزدیکی می‌کند، رفتار دوستانه، رفاقت‌آمیز، محبت‌آمیز و مراقبت‌آمیز خواهد داشت. روابط جنسی همراه اطلاعاتی به وفاداری و اوج لذت بدون احساس گناه تجربه می‌شود و همین عوامل به رضایت زناشویی بالا در چنین زوجینی منجر می‌گردد. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به عدم مهار سایر متغیرهای دخیل در رضایت زناشویی و عدم توانایی نتیجه‌گیری علی اشاره کرد. پیشنهاد می‌شود از نتایج پژوهش حاضر در مشاوره‌های قبل از ازدواج و نیز جلسات زوج درمانی استفاده شود. چه می‌توان این مهم را لحاظ کرد که درگیر شدن در یک رابطه مهارت‌یافته

که حاوی عشق و ورزی سالم باشد مستلزم آن است که هویت به کفایت در مسیر مثبت تحول یافته باشد؛ می توان با آشنا کردن والدین با راه های آموزش سبک هویتی اطلاعاتی و سبک های عشق و ورزی متعهدانه و هم چنین با آموزش راه های کسب رضایت زناشویی براساس سبک های هویت و سبک های عشق و ورزی به جوانان و نوجوانان، میزان رضایت زناشویی را در جامعه بالا برد.

سیاسگزاری. پژوهشگران قدردانی و تشکر خود را نسبت به تمامی بانوان ارجمندی که برای پاسخ گویی به ابزارهای این پژوهش، همکاری نمودند ابراز می کنند.

منابع

- ارجمندنی، علی اکبر؛ و پوریان، راضیه. (۱۳۹۵). تأثیر طرح آموزشی رحمت در میزان رضایت زناشویی زنان خانه دار. *دو فصلنامه علمی ترویجی علوم تربیتی از دیدگاه اسلام*، ۴(۶).
- افروز، غلامعلی. (۱۳۸۶). *روان شناسی خانواده: همسران برتر*، ج ۹، تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
- امیدیان، مرتضی. (۱۳۸۸). *هویت از دیدگاه روان شناسی*. ج ۱، یزد: دانشگاه یزد.
- ایمانی، محسن (۱۳۹۰). *ارتباط با خانواده همسر*، ج ۳، اصفهان: حدیث راه عشق.
- بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۸۶). *جوانان و ازدواج (اهداف، ملاک ها، روش ها، موانع و راه کارها)*، ج ۴، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- پاتو، مژگان. (۱۳۸۱). رابطه خودپندارنده و نگرش های مربوط به عشق. *پایان نامه کارشناسی ارشد*، دانشگاه شهید بهشتی.
- حسینی، حسین. (۱۳۹۲). بررسی نقش تمایز یافتگی خود، هوش معنوی و سبک های هویت در پیش بینی بهزیستی روانشناختی دانشجویان، *پایان نامه کارشناسی ارشد*، دانشگاه رازی کرمانشاه.
- سپهریان آذر، فیروزه؛ محمدی، نسیم، بدلیپور، زینب و نوروز زاده، وحید. (۱۳۹۵). رابطه امیدواری و شادکامی با رضایت زناشویی، *سلامت و مراقبت*، ۱۸(۱).
- صادقی، مسعود؛ احمدی، احمد، بهرامی، فاطمه، اعتمادی، عذرا؛ و پورسید، سیدرضا. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر آموزش به شیوه تحلیل رفتار متقابل بر سبک های عشق و ورزی زوجین، *مجله علمی- پژوهشی پژوهش های علوم شناختی و رفتاری*، ۳(۲): پیایی (۵).
- صبحی قراملکی، ناصر؛ و شفقتی، سعید. (۱۳۹۵). مقایسه سبک های هویت، سبک های مقابله ای و سیستم های فعال سازی بازداری رفتاری در معتادان و افراد بهنجار، *مجله طب انتظامی*، ۵(۲): ۱۳۳-۱۲۳.
- غضنفری، احمد. (۱۳۸۳). *اعتباریابی و هنجاریابی پرسشنامه سبک هویت (ISI-6G)*، مطالعات تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی: ۹۴-۸۱.

- غفار زاده، شهره (۱۳۸۹). ارتباط بین سبک‌های هویت برزونسکی با سلامت روانی در دانشجویان دختر رشته روان-شناسی دانشگاه آزاد اسلامی کرج. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی: گروه علوم انسانی.*
- کاکیل، لیل. ۱ (۱۳۸۶). *عشق و ازدواج، تهران: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان.*
- کرمی، فاطمه؛ سروقد، سیروس و بقولی، حسین. (۱۳۹۴). رابطه ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های هویت با رضایت از زندگی، *فصلنامه علمی پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۶(۴).*
- محمدی، الهام؛ ارشدی، فرناز، فرزاد، ولی الله و صالحی، مهدیه. (۱۳۹۵). اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و اطلاعاتی بر رضایت زناشویی زنان افسرده، *دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، ۱۷(۲): ۳۵-۲۶.*
- محمودی، غلامرضا؛ گلشنی، فاطمه و نوروزیان، مهتاب. (۱۳۹۲). مقایسه سبک‌های دلبستگی و سبک‌های عشق‌ورزی در والدین دارای کودک عقب‌مانده ذهنی و والدین دارای کودک عادی، *کودکان استثنایی، ۳(۲).*

- Berzonsky, M.D., Cieciuch, J., Duriez, B., & Soenens, B. (2011). The how and what of identity formation: Association between identity styles and value orientations. *Personality and Individual Differences, 50(2), 259-299.*
- Edalati A, Redzuan M. (2010). Perception of women towards family values and their marital satisfaction. *Journal of American Science, 6(4): 132-137.*
- Folke, F. (2012). Acceptance and Commitment Therapy for Depression: A preliminary Randomized Clinical Trial for Unemployed on long- Term sick leave, *Cognitive and Behavioral Practice, 19 (4), 583-594.*
- Forman, E. M., Goetter, E. M., Herbert, J. D. & Park, J. A. (2012). Long- Term follow- up of a Randomized controlled Trial comparing acceptance and commitment therapy and standard cognitive behavioral therapy for anxiety and depression. *Behavior Therapy, 43(4), 801-11.*
- Luyckx, K., Soenens, B., Berzonsky, M.D., Smits, I., Goossens, L., & Ansteenkiste, M. (2007). Information-orientated identity processing, identity consolidation and well-being: The moderating role of autonomy, self-reflection, and self-rumination. *Personality and Individual Differences, 43(5), 1099-1111.*
- Mangeli, M. & T. Ramezani & S. Mangeli (2009), "The Effect of Educating about Common Changes in Pregnancy Period and the Way to Cope with them on Marital Satisfaction of Pregnant Women", *Iranian Journal of Medical Education, 8 (2), 305-313.*
- Neto, F. (2007). Love styles: A Cross-Cultural Study of British, Indian, and Portuguese College Students. *Journal of Comparative Family Studies, 38, (2), 239-258.*

Pelege O. (2012). The relation between differentiation of self and marital satisfaction: What can be learned from married people over the course of life? *The American Journal of Family Therapy*, 36: 388- 40